

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
W STALOWEJ WOLI**

lek. med. Stanisław Pieprzny

**STAN SANITARNY
POWIATU STALOWOWOLSKIEGO
W 2019 ROKU**

Stalowa Wola, 28.02.2020 r.

Szanowni Państwo.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli przedstawia coroczną informację o stanie sanitarnym powiatu stalowowolskiego. Prezentowana publikacja przedstawia stan sanitarny powiatu na dzień 31 grudnia 2019 r. i została opracowana na podstawie własnych danych, okresowych sprawozdań i opracowań.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w 2019 roku realizował zadania określone w obowiązujących przepisach, w szczególności w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59), przy pomocy podległej mu stacji sanitarno-epidemiologicznej.

Głównym celem działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli w 2019 r. było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki, przeciwdziałanie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w minionym 2019 roku obejmował swoim nadzorem 2002 obiekty. W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 2067 kontroli i wizytacji, pobrano do badań laboratoryjnych 588 próbek, przeprowadzono 9756 badań laboratoryjnych i pomiarów (w tym 21413 oznaczeń laboratoryjnych), wydano 928 decyzji administracyjnych i postanowień oraz nałożono 76 mandatów karnych na łączną kwotę 13050 zł.

W dalszym ciągu doskonalono wdrożone systemy zarządzania jakością w działalności kontrolnej i laboratoryjnej, zgodnie z normami PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje” oraz PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli i badań, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów i przedsięwzięć w obszarze ochrony zdrowia publicznego.

W przedkładanym raporcie ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego, wskazując jednocześnie kierunki dalszych skutecznych działań celem zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom powiatu stalowowolskiego.

lek. med. Stanisław Pieprzny

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Stalowej Woli*

I. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą i sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

W 2019 roku kontynuowano nadzór nad chorobami zakaźnymi – realizowano działania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem chorób zakaźnych, zakażeń oraz zatruc pokarmowych u ludzi prowadzono monitoring bieżącej sytuacji epidemiologicznej oraz sprawozdawczość w tym zakresie. Realizowano również bieżącą działalność przeciwepidemiczną w zakresie chorób występujących ogniskowo, stanowiących szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemiologicznej. Na podstawie zebranych danych, jakimi dysponuje Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli, ogólną sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie stalowowolskim w 2019 roku należy uznać za stabilną.

W przypadku większości chorób, za wyjątkiem zachorowań na salmonellozy, zachorowania utrzymywały się na podobnym poziomie jak w roku 2018. Nieznaczny wzrost ich liczby nie miał charakteru epidemicznego, lecz sezonowego.

W przypadku chorób szerzących się drogą pokarmową znacznie zwiększyła się liczba zachorowań na salmonellozy z 26 zachorowań w 2018 r. do 40 zachorowań w 2019 r., znacząco wzrosła także liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy z 3 w 2018 r. do 24 w 2019 r., natomiast zmniejszyła się liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy z 53 w 2018 r. do 31 zachorowań w 2019 r.

Wśród chorób szerzących się drogą kropelkową zmniejszyła się liczba zachorowań na świnkę z 7 zachorowań w 2018 r. do 3 zachorowań w 2019 r. oraz na ospę wietrzną z 321 zachorowań w 2018 r. do 267 zachorowań w 2019 r. Nie odnotowano w 2019 r. zachorowań na krztusiec (1 zachorowanie w 2018 r.), znacząco zmniejszyła się liczba zachorowań na płonicę z 59 zachorowań w 2018 r. do 24 zachorowań w 2019 r.

W grupie chorób układu nerwowego w 2019 r. odnotowano: 3 zachorowania na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie mózgu, 2 zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu inne określone oraz 1 zapalenie mózgu inne i nieokreślone, przy czym w 2018 r. odnotowano tylko 1 zachorowanie na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

W grupie chorób szerzących się drogą naruszenia ciągłości tkanek w 2019 r. zarejestrowano 3 przypadki przewlekłego zapalenia wątroby typu B (w 2018 r. nie odnotowano takich zachorowań) oraz 4 zachorowania na WZW typu C (w 2018 r. odnotowano 1 przypadek).

W grupie innych chorób zakaźnych zwiększyła się liczba zachorowań na boreliozę z 53 zachorowań w 2018 r. do 59 zachorowań w 2019 r., za to znacznie zmniejszyła się liczba osób szczepionych p/wściekliźnie z 25 przypadków w 2018 r. do 13 w 2019 r.

W 2019 roku odnotowano 2 zachorowania na odrę, nie odnotowano natomiast zachorowań wśród innych chorób, przeciw którym prowadzi się szczepienia ochronne tj. błonica i poliomyelitis.

Ponadto, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadził nadzór nad zakażeniami wewnątrzszpitalnymi. W 2019 r. wystąpiły 4 ogniska zakażeń szpitalnych. Trzy ogniska dotyczyły układu pokarmowego, z czego 2 ogniska wystąpiły w Oddziale Pediatrycznym: w pierwszym zakażeniu uległo 5 dzieci – czynnik etiologiczny Norowirus i Adenowirus, zaś w drugim ognisku zakażeniu uległo 11 dzieci – czynniki etiologiczne: Rotawirus, Norowirus i Adenowirus. Trzecie ognisko wystąpiło w Oddziale Psychiatrycznym – zakażeniu uległo 7 pacjentów, w tym przypadku czynniki etiologiczne to Rotawirusy i Adenowirusy. Czwarte ognisko dotyczyło infekcji dolnych dróg oddechowych w Oddziale Chorób Wewnętrznych.

Od 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi na gruźlicę. Nadzór ten obejmuje zarówno osoby chore, jak i osoby z kontaktu z chorym. W 2019 r. zarejestrowano 10 zachorowań na gruźlicę (w 2018 r. zarejestrowano 15), skierowano do nadzoru 24 osoby z kontaktu z chorymi (w 2018 r. – 27 osób), 6 zachorowań na gruźlicę zarejestrowano w Stalowej Woli, 3 w gminie Zaleszany i 1 zachorowanie na terenie gminy Pysznica.

Od 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadzi nadzór epidemiologiczny nad chorobami przenoszonymi drogą płciową (kiła, rzeżączka, ziarnica weneryczna oraz inne choroby wywołane przez chlamydie) – w 2019 r. zanotowano 2 przypadki

kiły na terenie powiatu stalowowolskiego.

Sytuacja epidemiologiczna chorób, w przypadku których prowadzone są dochodzenia epidemiologiczne, w 2019 r. uległa poprawie.

2. Zapobieganie zagrożeniom epidemicznym (bioterroryzm, szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne)

PPIS w Stalowej Woli prowadzi stały monitoring nad chorobami zakaźnymi, który pozwala na bieżącą ocenę sytuacji epidemiologicznej i wczesne podejmowanie działań przeciwepidemicznych. Do chorób, które objęte są stałym monitoringiem należy m.in. grypa. Jest ona monitorowana w systemie „SENTINEL”. System ten polega na cotygodniowym zgłaszaniu zachorowań na grype przez wyznaczoną placówkę służby zdrowia i pobieraniu materiału do badań serologicznych w przypadku wystąpienia zwiększonej liczby zachorowań.

W stosunku do roku 2018, liczba zachorowań na grype i zachorowania grypopodobne zmniejszyła się z 524 do 381 zachorowań w 2019 r. Zachorowania te zakwalifikowano na podstawie objawów klinicznych, nie wykonywano badań laboratoryjnych. Zarówno w 2018, jak i w 2019 roku nie odnotowano zgonów z powodu grypy, nie odnotowano też sytuacji związanych z zagrożeniem bioterrorystycznym i chorobami niebezpiecznymi.

3. Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne realizowane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych.

Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie terminowości wykonywania szczepień ochronnych i racjonalnego wykorzystania preparatów szczepionkowych. W 2019 r. opieką w zakresie szczepień objęto 18 018 dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 roku życia. Odsetek dzieci trzech najmłodszych roczników (od 0 do 3lat) zaszczepionych w zakresie szczepień obowiązkowych utrzymywał się na poziomie ok. 86 %. W 2019 r. przeciwko grypie zaszczepionych zostało 1811 osób z powiatu stalowo-wolskiego. Zintensyfikowano działania dot. realizacji Programu Szczepień Ochronnych poprzez informowanie i promowanie zalecanych szczepień ochronnych. Szczepienia ochronne wykonywane były w 43 punktach szczepień.

4. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W 2019 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował nadzorem sanitarnym 208 placówek świadczących usługi medyczne, w tym: placówki leczenia zamkniętego, przychodnie, ośrodki zdrowia, prywatne specjalistyczne gabinety lekarskie, gabinety stomatologiczne, gabinety rehabilitacji leczniczej, laboratoria, gabinety indywidualnych praktyk pielęgniarek i położnych. W czasie prowadzonego nadzoru szczególną uwagę zwracano na procesy: dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami medycznymi, prowadzonej działalności przeciwepidemicznej. W podmiotach prowadzących działalność leczniczą przeprowadzono 209 kontroli.

W jednym obiekcie (SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. ul. Wojska Polskiego 5, 37-450 Stalowa Wola) stwierdzono brak rezerwowego źródła zapatrzenia wodę zapewniającego co najmniej 12-godzinny zapas wody, co stanowiło naruszenie § 41 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.03.2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2019 r. poz. 595). Wobec powyższego, PPIS w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne w tej sprawie i wydał decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonej nieprawidłowości (postępowanie administracyjne w toku). W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2019 r. w 3 podmiotach świadczących usługi medyczne prowadzono prace remontowo-modernizacyjne (Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Stalowa Wola ul. Dąbrowskiego 7, Stomatologia „Ka-dent” Stalowa Wola Al. Jana Pawła II 13/241a, Stomatologia Rodzinna Jacek Łupicki Stalowa Wola Al. Jana Pawła II 15d).

W związku z obchodami setnej rocznicy powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości, w dniu 05.04.2019 r. odbyła się w Restauracji „Hutnik” w Stalowej Woli konferencja na temat „**Mały kleszcz – Duży Problem. Choroby zakaźne przenoszone przez kleszcze**”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli. Gospodarzem spotkania był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli. W konferencji udział wzięło 61 osób. Uczestnikami były pielęgniarki z placówek świadczących usługi medyczne na terenie powiatu stalowowolskiego oraz pracownicy PSSE w Stalowej Woli. Wśród prelegentów konferencji znaleźli się specjalista

Medycyny Morskiej i Tropikalnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, przedstawiciel firmy Pfizer Polska sp. z o.o Warszawa oraz przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli. Podczas konferencji przedstawiono następujące tematy: „Kleszczowe zapalenie mózgu a medycyna pracy. Jak zapobiegać rosnącemu zagrożeniu”, „Prawne aspekty szczepień przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu w pytaniach i odpowiedziach”, „Jesteś rolnikiem, masz boreliozę – ubiegaj się o świadczenia z KRUS”.

II. Stan sanitarny środowiska

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2019 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli obejmował bieżącym nadzorem sanitarnym 11 wodociągów służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi, tj.:

• 3 wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d:

- wodociąg dla HSW Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,
- wodociąg dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,
- wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy,

• 5 wodociągów o produkcji 101-1000 m³/d:

- wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli,
- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Ruda,
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach,

• 3 wodociągi o produkcji ≤ 100 m³/d:

- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Stalowej Woli,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Hucie Komorowskiej,
- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Radomyślu nad Sanem.

Podstawę powyższych wodociągów sieciowych stanowią **ujęcia wód podziemnych**.

Spośród ww. wodociągów sieciowych służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę ludności, 3 zaopatrują ludność zamieszkującą w miastach, pozostałe zaopatrują mieszkańców wsi. Skontrolowano 6 wodociągów pod względem stanu sanitarnego oraz wszystkie ww. wodociągi w zakresie oceny jakości wody do spożycia przez ludzi. Kontrole stanu sanitarnego urzędzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę nie wykazały nieprawidłowości.

Według danych PPIS w Stalowej Woli pozyskanych od producentów wody, z wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów w 2019 r. korzystało 114 113 konsumentów. Jednocześnie należy nadmienić, że wodociąg HSW Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli, zasila zakłady pracy zlokalizowane na obszarze byłej Huty Stalowa Wola (11 000 osób). W związku z tym, uwzględniając wodociągi gminne i wodociąg dla miasta Stalowa Wola, z wody pochodzącej z sieci wodociągowej korzystało 103 113 osób, co stanowi 98,2% mieszkańców w powiecie stalowowolskim. Pozostali mieszkańcy zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia z indywidualnych ujęć, której jakość nie jest kontrolowana przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli wydał w ubiegłym roku 87 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi, 5 decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz 19 okresowych ocen jakości wody. Oceny te służyły do przekazania właściwemu wójtowi, burmistrzowi i prezydentowi miasta informacji koniecznych do podjęcia działań mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę o właściwej jakości. Poza tym, zgodnie z obowiązującymi przepisami, PPIS w Stalowej Woli dokonał także rocznych ocen obszarowych jakości wody oraz szacowania ryzyka, obejmujących teren poszczególnych gmin oraz obszar powiatu stalowowolskiego, które to oceny przekazano do wiadomości właściwym władzom gmin i powiatu. Ponadto, w celu określenia czy spożywana woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzi, pobrano do badań laboratoryjnych 66 próbek w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz 133 w ramach kontroli wewnętrznej, z czego 18 próbek zakwestionowano ze względu na przekroczenia parametrów takich jak: żelazo (4), mętność (3), barwa (2), trichlorometan (1), ogólna liczba

mikroorganizmów w temp. 22° C (6) oraz bakterie grupy coli (2).

W 2019 r. w 5 wodociągach o produkcji wody 101-1000 m³/d (wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem, wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce, wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Ruda, wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli oraz wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach) jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi uległa pogorszeniu w zakresie parametrów mikrobiologicznych, chemicznych oraz organoleptycznych i fizykochemicznych. Pozostałe nadzorowane wodociągi produkowały wodę spełniającą obowiązujące wymagania.

W próbkach wody pobranych z wodociągu dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem stwierdzono następujące przekroczenia:

- pod koniec lutego 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych),
- w pierwszej połowie kwietnia 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości trichlorometanu (skład mikrobiologiczny wody nie budził zastrzeżeń),
- na przełomie maja i czerwca 2019 r. w próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych),
- w połowie lipca 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono kolejne przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych),

W powyższych sprawach PPIS w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne, zobowiązując jednocześnie Gminę Radomyśl nad Sanem do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań. Szybkie wyeliminowanie ww. przekroczeń potwierdzono wynikami badań wody wykonanymi w ramach wewnętrznej kontroli.

Także w wodociągu sieciowym dla gminy Zaklików, zasilanym z ujęcia w miejscowości Karkówka stwierdzono niewłaściwą jakość wody do spożycia przez ludzi – w kwietniu 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych). PPIS w Stalowej Woli nakazał Gminie Zaklików natychmiastowe podjęcie działań naprawczych, a szybkie wyeliminowanie zanieczyszczenia mikrobiologicznego potwierdzone zostało wynikami badań przedstawionymi przez producenta wody.

Podobnie w wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Ruda stwierdzono niewłaściwą jakość wody do spożycia przez ludzi – na początku kwietnia 2019 r. w próbce wody pobranej z tego wodociągu w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych). Szybkie działania naprawcze podjęte przez Gminę Bojanów, potwierdzone badaniami jakości wody, wykazały, iż jakość wody doprowadzono do obowiązujących wymagań.

Pogorszenie jakości wody do spożycia przez ludzi nastąpiło również w wodociągu dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli – w próbkach wody pobranych w połowie września 2019 r. w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono obecność bakterii grupy coli (przy jednoczesnym wykluczeniu obecności takich parametrów, jak: Escherichia coli i enterokoki kałowe). PPIS w Stalowej Woli, po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia, uznał za zasadne wydanie decyzji stwierdzającej warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu) i jednocześnie zobowiązał Gminę Zaleszany do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych. Szybkie wyeliminowanie zanieczyszczenia mikrobiologicznego potwierdzone zostało wynikami badań przedstawionymi przez producenta wody.

Kolejnym wodociągiem, w którym jakość wody w 2019 r. nie spełniała obowiązujących norm był

wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie wody w Chwałowicach:

- pod koniec marca 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości żelaza,
- w kwietniu 2019 r. próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych norm w zakresie żelaza, barwy i mętności,
- pod koniec listopada 2019 r. w próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponownie przekroczenie w zakresie zawartości żelaza.

W powyższych sprawach PPIS w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne, zobowiązując jednocześnie Gminę Radomyśl nad Sanem do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań. Szybkie wyeliminowanie ww. przekroczeń potwierdzono wynikami badań wody wykonanymi w ramach wewnętrznej kontroli.

Ponadto, w próbce wody pobranej w maju 2019 r. w ramach kontroli wewnętrznej z wodociągu dla HSW Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli stwierdzono zwiększoną wartość mętności. Skład mikrobiologiczny wody nie budził zastrzeżeń. Przekroczenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w bardzo krótkim czasie podjął szybkie działania naprawcze i doprowadził jakość wody do obowiązujących wymagań.

Podobnie jak w latach ubiegłych, PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór nad jakością wody produkowanej przez tzw. „pawkowczkę” MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli. Częstotliwość pobierania próbek wody do badań wynosiła 12 razy w roku. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne stosowne dla wody konfekcjonowanej. Woda paczkowana jest wykorzystywana zarówno przez mieszkańców Stalowej Woli, jak też ościennych gmin, jedynie w sytuacjach awaryjnych.

2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli

W roku 2019 PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór sanitarny nad 4 miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli (wszystkie skontrolowano):

- „RYBAKÓWKA I”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (01.07.-30.07.2019 r.),
- „Zalew I” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (02.07.-31.07.2019 r.),
- „RYBAKÓWKA II”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (01.08.-30.08.2019 r.),
- „Zalew II” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (01.08.-30.08.2019 r.).

Jakość wody we wszystkich wymienionych miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. poz. 255). Na podstawie wyników badań próbek wody przedstawionych przez organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, wydano 8 ocen stwierdzających przydatność wody do kąpieli (oceny te były dostępne na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli: www.psse-stalowawola.pl).

3. Jakość wody na pływalniach

W 2019 r. PPIS w Stalowej Woli nadzorował 2 pływalnie kryte: Pływalnię Krytą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15 oraz Pływalnię Relax AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5. W obu pływalniach kontrolowano zarówno jakość wody w nieckach do kąpieli, jakość ciepłej wody w natryskach, jak i stan sanitarny obiektów. Oba obiekty skontrolowano, w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad ww. pływalniami krytymi w maju 2019 r. pobrano do badań laboratoryjnych 16 próbek wody, które wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. poz. 2016).

Również badania próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców pływalni potwierdziły, że woda w obu pływalniach krytych spełniała obowiązujące wymagania, za wyjątkiem próbki wody pobranej z natrysku Pływalni Relax AQA Sp. z o.o., w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp., świadczące o średnim skażeniu tej instalacji. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych zmierzających do redukcji liczby

bakterii *Legionella* sp. w instalacji wody ciepłej w natrysku oraz zobowiązał zarządzającego pływalnią do przeprowadzenia badań ciepłej wody potwierdzających usunięcie skażenia. Przedstawione przez zarządcę pływalni sprawozdania z badań wody potwierdziły usunięcie przekroczenia dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody, następne badanie wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej zaplanowano za rok (w lipcu 2020 r.) – postępowanie administracyjne w toku.

Poza tym, w kilku pojedynczych próbkach wody pobranych w krytych pływalniach stwierdzono także obniżony poziom chloru wolnego, potencjału redox, przekroczenie zawartości glinu oraz przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C, jednakże przekroczenia te miały charakter krótkotrwały, a podjęte przez zarządców pływalni działania naprawcze oraz przeprowadzone powtórne badania kontrolne próbek wody potwierdziły szybkie wyeliminowanie tych przekroczeń.

PPIS w Stalowej Woli w 2019 r. nadzorował także basen rehabilitacyjny znajdujący się na terenie Pływalni Relax AQA Sp. z o. o. w Stalowej Woli. We wszystkich próbkach wody pobranych do badań laboratoryjnych z tego basenu zarówno w ramach nadzoru sanitarnego, jak również w ramach kontroli wewnętrznej, nie stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody.

Poza tym, PPIS w Stalowej Woli w 2019 r. obejmował swoim nadzorem (w zakresie jakości wody w nieckach do kąpieli, jakości ciepłej wody w natryskach, jak i stanu sanitarnego obiektu) Pływalnię Odkrytą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15. Obiekt został skontrolowany – w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad ww. pływalnią odkrytą w sierpniu 2019 r. pobrano do badań laboratoryjnych 4 próbki wody, które wykazały, iż jakość wody spełniała obowiązujące normy. Również przeprowadzone badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego pływalnią wykazały, iż jej jakość pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym odpowiadała obowiązującym wymaganiom.

PPIS w Stalowej Woli nadzorował również jakość wody w funkcjonujących na terenie Pływalni Okrytej MOSiR nieckach basenowych (mała i średnia), pomimo, że nie spełniają one kryteriów pływalni. Jak wynika z analizy wyników badań próbek wody pobranych z tych niecek w ramach nadzoru sanitarnego (2 próbki) oraz w ramach kontroli wewnętrznej, w wodzie basenowej nie stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologicznego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na podstawie prowadzonego nadzoru sanitarnego, PPIS w Stalowej Woli na przełomie czerwca i lipca 2019 r. dokonał zbiorczej rocznej oceny jakości wody dla wszystkich nadzorowanych pływalni.

4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2019 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano na terenie powiatu stalowowolskiego 221 obiektów użyteczności publicznej z 427 znajdujących się w ewidencji.

Kontrolą objęto:

- Ustępy publiczne i ogólnodostępne – wg ewidencji 15, z czego skontrolowano 4,
- Pływalnie kryte – wg ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 2 (wyniki sprawowanego nadzoru opisano w pkt. 3),
- Pływalnie odkryte – wg ewidencji 1, skontrolowano 1 (wyniki sprawowanego nadzoru opisano w pkt. 3),
- Domy pomocy społecznej – skontrolowano 1 z 1 w ewidencji (Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Opatrności Bożej w Irenie 72, który jest obiektem całodobowym),
- Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej – wg ewidencji 7 (3 domy dziennego pobytu w mieście oraz 4 wiejskie środowiskowe domy samopomocy) – skontrolowano 2,
- Hotele – wg ewidencji 3, skontrolowano 3,
- Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w ewidencji znajduje się 16 obiektów (5 obiektów w Stalowej Woli, 4 w Gminie Zaklików, 1 w Gminie Radomyśl nad Sanem, 3 w Gminie Bojanów, 1 w Pysznicy, 2 w Zaleszanach) skontrolowano 7 obiektów,
- Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 105, skontrolowano 82,
- Zakłady kosmetyczne – wg ewidencji 79, z czego skontrolowano 54,
- Zakłady tatuażu w ewidencji 3, skontrolowano 3,

- Zakłady odnowy biologicznej – wg ewidencji 13, z czego skontrolowano 5 zakładów
- Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 14 zakładów, z czego skontrolowano 9,
- Dworce autobusowe oraz przystanki PKS – wg ewidencji 35, skontrolowano 10,
- Dworce i stacje kolejowe – wg ewidencji 2, skontrolowano 2,
- Tereny rekreacyjne – wg ewidencji 99, z czego skontrolowano 25. Przedmiotem kontroli były m.in. place zabaw z piaskownicami, stan techniczny urządzeń do zabaw i ławek oraz stan sanitarny terenu, elementy ogrodzenia, pojemniki na odpady komunalne. We wszystkich przypadkach tereny rekreacyjne były zadbane i utrzymane w należyтым porządku. Z 3 piaskownic losowo pobrano próbki piasku do badań mikrobiologicznych i parazytologicznych, które nie uległy zakwestionowaniu,
- Domy przedpogrzebowe – wg ewidencji 6, skontrolowano 3,
- Inne obiekty – w ewidencji 24 (obiekty i urządzenia użyteczności publicznej np.: kina, hale sportowe, targowisko, zakłady pralnicze, wodny plac zabaw – w sezonie letnim), skontrolowano 8 obiektów.

W skontrolowanych ww. grupach obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości, za wyjątkiem 3 gabinetów kosmetycznych, w których stwierdzono nieprawidłowe postępowanie z odpadami o kodzie 180103, nieregularne wykonywanie Testu Sporal A w celu potwierdzenia prawidłowości procesu sterylizacji w autoklawie, nieprawidłowe sporządzanie roztworu do zabiegów dezynfekcji oraz nieprawidłową dezynfekcję masażera do stóp. Za stwierdzone nieprawidłowości świadczące o nieprzestrzeganiu obowiązujących w tych zakładach procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł, a następnie wyegzekwowano szybkie usunięcie uchybień sanitarnych.

5. Monitoring bakterii *Legionella* sp. w instalacjach wewnętrznych ciepłej wody

W minionym roku kontynuowano nadzór nad czystością mikrobiologiczną wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp. Pobrano do badań laboratoryjnych 9 próbek wody ciepłej w placówkach służby zdrowia, tj. 5 próbek z instalacji wody ciepłej SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o. o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 oraz 4 próbki z instalacji wody ciepłej SPZOZ w Stalowej Woli ul. Kwiatkowskiego 2 – w zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294) badania wody ciepłej z instalacji wewnętrznej wykonały również, w ramach kontroli wewnętrznej, podmioty prowadzące działalność leczniczą (lecznictwo zamknięte). W zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp. w instalacji wewnętrznej wody ciepłej, poza 1 próbką pobraną w grudniu w wypływie ze zbiornika ciepłej wody w SPZOZ w Stalowej Woli, w której stwierdzono niewielkie przekroczenie liczby bakterii *Legionella* sp. (127 jtk w 100 ml) wskazujące na średnie skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej – postępowanie administracyjne w tej sprawie jest w toku.

6. Inne działania PPIS w Stalowej Woli

W ramach sprawowanego nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w 2019 r. wydał 35 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok/szczałków ludzkich, 18 postanowień dot. wyrażenia zgody na sprowadzenie zwłok z zagranicy oraz 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok/szczałków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Poza tym, PPIS w Stalowej Woli pozytywnie zaopiniował 20 procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. W minionym roku PPIS w Stalowej Woli skierował pisma/wystąpienia do:

- władz samorządu terytorialnego przypominające o konieczności podjęcia stosownych działań, celem zapewnienia i utrzymania na podległym terenie należytego stanu higieniczno-sanitarnego,

- władz samorządu terytorialnego – przypominające o obowiązkach gmin wynikających z art. 4 ustawy z dnia 18.08.2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 482 z późn. zm.),
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny przypominające o obowiązku wykonywania badań ciepłej wody użytkowej na obecność *Legionella* sp., o czym stanowi § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Ponadto, w związku z obchodami setnej rocznicy powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości, w dniu 15.11.2019 r. odbyła się w Bibliotece Międzyuczelnianej w Stalowej Woli konferencja na temat „**Nadzór nad jakością wody w Niepodległej**”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Stalowej Woli przy współudziale Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Stalowej Woli, Starostwa Powiatowego w Stalowej Woli oraz Miejskiego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Stalowej Woli. Gospodarzem konferencji był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli. W konferencji udział wzięło około 60 osób. Uczestnikami konferencji byli: wóldarze gmin, producenci wody, pracownicy urzędów sprawujących nadzór nad jakością wody, pracownicy PSSE w Stalowej Woli. Wśród prelegentów konferencji znaleźli się Dyrektor Zarządu Zlewni w Stalowej Woli Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Kierownik Referatu Środowiska Starostwa Powiatowego w Stalowej Woli, przedstawiciel Miejskiego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Stalowej Woli oraz pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Stalowej Woli. Podczas konferencji rozmawiano o gospodarce wodnej – celach i zadaniach w ochronie zasobów wodnych, zagrożeniach i ochronie wód w aspekcie zadań organów administracji, aktualnie obowiązujących zasadach nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi, badaniach jakości wody do spożycia przez ludzi wykonywanych w Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Stalowej Woli i oceniono jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu stalowowolskiego w 2019 r. Ponadto, przedstawiciel MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli przybliżył proces ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody do spożycia z wodociągu na terenie miasta Stalowa Wola.

III. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia

1. Zakres nadzoru sanitarnego

W roku 2019, wg prowadzonego rejestru zakładów, pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli znajdowało się **941** obiektów zajmujących się produkcją i obrotem żywnością, a także obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami, w tym:

- **70** zakładów produkcji żywności (6 wytwórni lodów, 7 automatów do lodów, 9 piekarni, 8 ciastkarni, 1 przetwórnia owocowo-warzywna i grzybowa, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 2 wytwórnie makaronów, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 35 innych wytwórni żywności),
- **577** zakładów obrotu żywnością (291 sklepów spożywczych, w tym 15 supermarketów oraz 13 kiosków, 39 magazynów hurtowych, 74 obiekty ruchome i tymczasowe, 63 środki transportu, 97 innych obiektów obrotu żywnością),
- **266** zakładów żywienia zbiorowego (155 żywienie otwarte, 111 żywienie zamknięte),
- **1** wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- **24** obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (3 hurtownie i 21 sklepów),
- **3** obiekty obrotu kosmetykami (1 hurtownia i 2 sklepy).

W porównaniu do 2018 r. liczba nadzorowanych obiektów zmniejszyła się o 21 (w 2018 r. w rejestrze zakładów znajdowały się 962 obiekty).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Do tego celu wykorzystane były arkusze oceny (będące załącznikami do

ww. procedur) dla poszczególnych rodzajów obiektów. W 2019 r. skontrolowano **387** obiektów, w których przeprowadzono łącznie **626** kontroli, w tym **95** kontroli interwencyjnych (zgłaszanych przez klientów i konsumentów oraz w ramach systemu RASFF).

W przypadku stwierdzenia w zakładach niezgodności z prawem żywnościowym, podejmowano różne działania: nakładano mandaty karne, wydawano zalecenia doraźne, zabezpieczano żywność niebezpieczną oraz wszczynano postępowanie administracyjne w celu uzyskania poprawy stanu sanitarnego zakładów sektora żywnościowego. W prowadzonym postępowaniu administracyjnym wydano **480** decyzji administracyjnych, w tym **13** decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarnego oraz **17** decyzji nakazujących wycofanie z obrotu żywności przeterminowanej. Pozostałe **450** decyzji to decyzje opłatowe (w tym **60** decyzji związanych z importem/eksportem żywności) oraz bezwarunkowego i warunkowego zatwierdzenia zakładu, decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów, wygaśnięcia i zmiany terminu wykonania zarządzeń.

Za stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia higieniczno-sanitarne nałożono **72** mandaty karne na łączną kwotę **12 250 zł** (zaniedbania higieniczne, wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych, niewdrażanie procedur opartych na zasadach systemu HACCP).

W 2019 r. pobrano do badań laboratoryjnych **206** próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu (o 32 próbki mniej niż w roku 2018), z czego **8** próbek uległo zakwestionowaniu:

- jaja kurze (1 próbka) – z uwagi na stwierdzoną obecność pałeczek *Salmonella* Enteritidis na powierzchni skorupki jaj (informację o kwestionowaniu tej próbki przekazano do systemu RASFF),
- filet z kurczaka – w 1 z 5 pobranych do badania próbek stwierdzono obecność *Salmonella* Enteritidis (informację o kwestionowaniu tej próbki przekazano do systemu RASFF),
- żołądki indycze (2 próbki) – z uwagi na obecność bakterii termofilnych *Campylobacter* (informację o kwestionowaniu tych próbek przekazano do systemu RASFF),
- lody świderki (z automatu do lodów) – w 3 z 5 pobranych próbek stwierdzono ponadnormatywną liczbę *Enterobacteriaceae*,
- posiłek obiadowy – zbadana wartość kaloryczna (590,6 kcal) znacznie odbiegała od wartości deklarowanej przez producenta (944 kcal).

Ponadto, w 2019 r. do PPIS w Stalowej Woli wpłynęło **36** interwencji zgłaszanych (anonimowo lub z podaniem danych personalnych) telefonicznie, drogą elektroniczną, pisemnie lub wnoszonych osobiście w PSSE. Wniesione interwencje dotyczyły:

- wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej oraz niewłaściwej jakości posiłków – **13** (potwierdzone 4),
- sprzedaży żywności przeterminowanej – **3** (3 potwierdzone),
- obecności szkodników w pomieszczeniach zakładu (gryzonie, owady) – **4** (1 potwierdzona – wstrzymano działalność produkcyjną zakładu),
- nieprzestrzegania przez personel higieny podczas podawania żywności nieopakowanej oraz złego stanu zdrowia sprzedawców ww. żywności – **6** (3 potwierdzone),
- niewłaściwego stanu sanitarnego zakładów – **6** (2 potwierdzone),
- niewłaściwych warunków przechowywania żywności – **2** (1 potwierdzona),
- niewłaściwego stanu sanitarnego otoczenia zakładów i śmietników – **5** (2 potwierdzone),
- przestrzegania zakazu palenia papierosów w lokalach gastronomicznych – **2** (niepotwierdzone).

2. Zakłady produkcji żywności

W 2019 roku skontrolowano **33** zakłady produkcji żywności z **71** objętych nadzorem i przeprowadzono w nich **76** kontroli sanitarnych, w tym **26** kontroli granicznych. W tej grupie obiektów w 2019 r. do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS wpisano **7** gospodarstw rolnych prowadzących produkcję żywności pochodzenia roślinnego. Wszystkie zatwierdzone zakłady wdrożyły procedury zapewnienia bezpieczeństwa żywności, oparte na zasadach systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP). Również skontrolowane zakłady, które nie wymagają zatwierdzenia, a jedynie są wpisane do ww. rejestru zakładów, posiadają opracowaną dokumentację w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej przez nie żywności.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu kontaktującego się z żywnością nieopakowaną (w 5 zakładach),
- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu (w 3 zakładach),
- personel nie stosował się do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (w 5 zakładach),
- brak aktualnych badań mikrobiologicznych produkowanych ciast (w 2 zakładach).

Winnych zaniedbań ukarano 7 mandatami karnymi na łączną kwotę **750 zł** (w roku 2018 nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 250 zł).

3. Obiekty obrotu handlowego żywnością

W 2019 r. skontrolowano **214** obiektów obrotu handlowego żywnością z **577** objętych nadzorem. Przeprowadzono w nich **336** kontroli sanitarnych.

Najczęściej występującymi uchybieniami były:

- personel nie stosował się do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (brak zapisów wynikających z dokumentacji GHP i systemu HACCP lub zapisy nie odzwierciedlały stanu faktycznego) (w 20 obiektach),
- brak lub nieaktualne orzeczenia lekarskie dla celów sanitarno-epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (w 16 obiektach),
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia oraz bez oznakowania (w 15 obiektach),
- brudno utrzymane pomieszczenia oraz urządzenia i sprzęt pozostające w kontakcie z żywnością (w 7 obiektach),
- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny otoczenia (teren zaśmiecony, przepełnione pojemniki na odpady) (w 2 obiektach).

Za stwierdzone nieprawidłowości, nałożono w tej grupie obiektów **42** mandaty karne na kwotę **6950 zł** (odpowiednio w 2018 r. nałożono 55 mandatów karnych na łączną kwotę 7950 zł).

Wzorem lat ubiegłych, w 2019 r. kontynuowano wzmożony nadzór w sklepach wielkopowierzchniowych (14 supermarketów i 1 hipermarket). Kontrolowano głównie pochodzenie, jakość oraz warunki sprzedaży produktów nietrwałych mikrobiologicznie (mięsa, wędlin, nabiału, wyrobów garmażeryjnych, ryb i ich przetworów). Skontrolowano wszystkie sklepy wielkopowierzchniowe i przeprowadzono w nich 44 kontrole. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 3 mandaty karne na kwotę 600 zł.

4. Zakłady żywienia zbiorowego

W 2019 roku skontrolowano **136** zakładów żywienia zbiorowego z **266** objętych nadzorem. Przeprowadzono w nich ogółem **213** kontroli sanitarnych. W wyniku jednej z kontroli wstrzymano działalność produkcyjną pizzerii z uwagi na stwierdzenie w pomieszczeniach zakładu żywych prusaków.

Najczęściej występującymi uchybieniami były:

- niewłaściwy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu (w 14 zakładach),
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (w 6 zakładach),
- personel nie stosował się do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (w 6 zakładach),
- używanie przeterminowanych składników do produkcji żywności (w 3 zakładach).

Winnych zaniedbań higieniczno-sanitarnych ukarano **23** mandatami karnymi na łączną kwotę **4550 zł**.

Ponadto, w celu oceny jakości żywienia pacjentów w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współzależnienia w Stalowej Woli ul. Dąbrowskiego 7, pobrano posiłek obiadowy do badań na wartość kaloryczną i zawartość składników odżywczych oraz przeprowadzono ocenę punktową jadłospisu, która wykazała niedobory warzyw i owoców (w tym spożywanych na surowo), produktów zbożowych z pełnego przemiału, roślin strączkowych, ryb oraz przetworów rybnych. Natomiast badania laboratoryjne pobranego posiłku wykazały, że zbadana wartość

kaloryczna znacznie odbiegała od wartości deklarowanej przez producenta. Zbadana wynosiła 590,6 kcal, a deklarowana 944 kcal. Posiłki do ww. zakładu były dostarczane przez firmę cateringową. O wynikach kontroli PPIS w Stalowej Woli poinformował Dyrektora ww. Ośrodka, wnosząc o przeanalizowanie ww. ocen i wyeliminowanie nieprawidłowości. PPIS w Stalowej Woli otrzymał pisemną informację zwrotną o podjętych w tej sprawie działaniach.

Przeprowadzono również kontrole w zakresie oceny żywienia w placówkach oświaty na zgodność z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154). Skontrolowano **10** stołówek szkolnych oraz **15** stołówek w przedszkolach. Przeprowadzone kontrole nie wykazały naruszeń wymagań określonych w ww. rozporządzeniu.

5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

W 2019 r. PPIS w Stalowej Woli zgłosił do systemu RASFF 5 powiadomień, które dotyczyły stwierdzenia:

- obecności pałeczek *Salmonella* Enteritidis na powierzchni skorupki jaj kurzych,
- obecności pałeczek *Salmonella* Enteritidis w filecie z kurczaka,
- obecności termotolerancyjnych bakterii z rodzaju *Campylobacter* w próbkach żołądków z kurczaka (w 2 przypadkach),
- przekroczenia zawartości substancji słodzącej E-954 sacharyny jako wolnego imidu w suplemencie diety pn. L-CARNITINE 4000 POWER, w gotowym do spożycia napoju przygotowywanym zgodnie z przepisem producenta.

Ww. produkty pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, zgodnie z wytycznymi zawartymi w "Planie pobierania próbek do badania żywności i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2019 r."

Ponadto, otrzymano 19 powiadomień o produktach niebezpiecznych i przeprowadzono w związku z tym 61 kontroli, mających na celu ustalenie, czy produkty będące przedmiotem powiadomień w systemie RASFF znajdują się w obrocie na terenie powiatu stalowowolskiego, w tym:

- 14 powiadomień dot. środków spożywczych wyprodukowanych bądź pochodzących z Polski, Holandii, Niemiec, Czech, Indii. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w sprzedaży środków spożywczych będących przedmiotem powiadomień, ponieważ zostały one w ramach działań własnych wycofane z obrotu i zwrócone do dostawcy, bądź zostały one sprzedane indywidualnym klientom na paragon (brak możliwości zidentyfikowania),
- 3 powiadomienia dotyczyły przedmiotów użytku:
 - kubka szklanego o poj. 500ml, kraj pochodzenia Czechy, kwestionowanego z powodu stwierdzenia migracji ołowiu oraz kadmu – nie podejmowano działań kontrolnych, gdyż producent nie był ustalony i brak było listy dystrybucyjnej,
 - kubka do kawy z melaminy „to go”, kraj pochodzenia Chiny, kwestionowanego z powodu stwierdzenia migracji formaldehydu na poziomie, który zgodnie z oceną ryzyka Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, może stwarzać zagrożenie dla zdrowia konsumentów – nie stwierdzono produktu w obrocie, w ramach działań własnych sklep wycofał produkt z obrotu i zwrócił do dostawcy,
 - łyżki kuchennej „Sella Odelo” z nylonu i stali nierdzewnej, kraj pochodzenia Chiny, kwestionowanej z powodu stwierdzenia migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych – w jednym obiekcie stwierdzono kwestionowany produkt, który wycofano ze sprzedaży i zabezpieczono postanowieniem o nakazie zabezpieczenia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą wycofanie z obrotu kwestionowanego produktu. Przedłożono dokument potwierdzający zwrot wycofanego produktu do dostawcy. W pozostałych sklepach nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu,
- 2 powiadomienia w sprawie suplementów diety:
 - „Propolis Plus”, kraj pochodzenia Polska, kwestionowanego z powodu stwierdzenia w produkcie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu i sumy WWA

- w trakcie kontroli nie stwierdzono produktu w sprzedaży, w ramach działań własnych sklep wycofał produkt z obrotu,
- „Moja wątroba”, kraj pochodzenia Polska, powodem zgłoszenia było stwierdzenie napromienienia suplementu diety – w trakcie kontroli nie stwierdzono produktu w sprzedaży, w ramach działań własnych sklep wycofał produkt z obrotu.

6. Działalność pozaplanowa, akcyjna

W 2019 r. przeprowadzono **367** kontroli pozaplanowych, w tym:

- w ramach systemu RASFF i RAPEX (61 kontroli),
- w związku z wniesionymi interwencjami konsumentów (37 kontroli),
- w związku z wniesionymi przez strony pismami oraz wnioskami o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS (76 kontroli),
- wynikających z wszczętego postępowania administracyjnego oraz sprawdzających wykonanie zaleceń pokontrolnych (47 kontroli),
- kontroli granicznych (26 kontroli)
- na polecenie PPWIS i GIS oraz dot. oceny wdrożenia systemu HACCP (120 kontroli).

Dodatkowo PPIS wydał 120 zaświadczeń sanitarnych dla napojów energetycznych przeznaczonych na eksport do krajów trzecich.

Ponadto, w związku z obchodami setnej rocznicy powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości, w dniu 11.10.2019 r. odbyła się w Bibliotece Międzyuczelnianej w Stalowej Woli konferencja na temat „**Bezpieczeństwo żywności – nadzór nad Rolniczym Handlem Detalicznym**”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli. Gospodarzem spotkania był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli. W konferencji udział wzięło około 60 osób. Wśród uczestników byli dyrektorzy, rolnicy, pracownicy urzędów sprawujących nadzór nad produkcją rolniczą oraz pracownicy PSSE w Stalowej Woli. Wśród prelegentów konferencji znaleźli się Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Stalowej Woli oraz przedstawiciele Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa Oddział w Nisku, Urzędu Skarbowego w Stalowej Woli i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli. Podczas konferencji omówiono Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania, zasady rejestracji działalności, wymagań w zakresie produkcji żywności zarówno pochodzenia roślinnego jak i zwierzęcego, znakowania oraz wprowadzania jej do obrotu w ramach Rolniczego Handlu Detalicznego, a także bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin.

IV. Stan sanitarny zakładów pracy

1. Środowisko pracy

W 2019 r. objęto nadzorem sanitarnym 438 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 19197 pracowników. Skontrolowano 123 zakłady pracy, które zatrudniały 11902 osoby, przeprowadzono 179 kontroli sanitarnych w zakresie:

- substancji chemicznymi i ich mieszanin – 77 kontroli,
- prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 – 11 kontroli,
- produktów biobójczych – 37 kontroli,
- substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 20 kontroli,
- czynników biologicznymi w środowisku pracy – 18 kontroli,
- detergentów – 3 kontrole.

Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia dotyczyły:

- stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń (w 6 zakładach):
 - zniszczone ściany w szatni dla pracowników (z ubytkami, zaciekami, odpryskami),
 - zniszczone ściany (z odpryskami, zaciekami i ubytkami) oraz podłoga (z ubytkami i nierównościami) w pomieszczeniu jadalni,
 - brak w pomieszczeniu jadalni indywidualnych miejsc siedzących przy stole dla każdego pracownika,

- brak w pomieszczeniu jadalni indywidualnych zamykanych szafek przeznaczonych do przechowywania w higienicznych warunkach własnego posiłku pracownika,
- zniszczone ściany i sufity (z odpryskami i ubytkami) w umywalni połączonej z szatnią męską,
- brak pomieszczeń higieniczno-sanitarnych z podziałem na męskie i damskie: pomieszczenia umywalni, pomieszczenia z natryskami, pomieszczenia szatni,
- substancji chemicznych i ich mieszanin (w 1 zakładzie) – brak spisu stosowanych mieszanin niebezpiecznych oraz brak kart charakterystyki dla stosowanych mieszanin niebezpiecznych,
- czynników biologicznych (w 3 zakładach):
 - brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia,
 - brak oceny ryzyka zawodowego w zakresie szkodliwych czynników biologicznych,
 - brak w ocenie ryzyka zawodowego informacji dotyczącej narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne, wykazu szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 grupy zagrożenia.
- czynników rakotwórczych i mutagennych (w 7 zakładach):
 - brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi o działaniu rakotwórczym,
 - rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z pyłem drewna twardego, nie zawiera wszystkich niezbędnych informacji,
 - brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych o działaniu rakotwórczym,
 - nie przekazano właściwemu Podkarpackiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu oraz właściwemu Okręgowemu Inspektorowi Pracy informacji o substancjach chemicznych o działaniu rakotwórczym oraz informacji o procesach związanych z narażeniem na pył drewna twardego,
 - nie przeprowadzono szkoleń okresowych pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia wynikającego z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- brak rejestru czynników szkodliwych (w 1 zakładzie).

Wydano 52 decyzje administracyjne (zawierające 113 nakazów) w zakresie:

- czynników biologicznych w środowisku pracy – 3 decyzje,
- badań i pomiarów środowiska pracy – 45 decyzji,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych – 6 decyzji,
- oceny ryzyka zawodowego – 8 decyzji,
- czynników rakotwórczych – 7 decyzji,
- stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń – 6 decyzji.

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że:

- ze 123 skontrolowanych zakładów pracy, w 27 zakładach stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- z 19197 ogółem zatrudnionych osób w nadzorowanych zakładach pracy, 3539 osób eksponowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normy higieniczne.

Narażenie na szkodliwe czynniki środowiska pracy przedstawiało się następująco:

- 2981 osób pracowało w przekroczeniach hałasu,
- 875 osób w przekroczeniach hałasu ultradźwiękowego,
- 282 osoby pracowały w przekroczeniach wibracji /drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne,
- 2 osoby w przekroczeniach wibracji /drgania o ogólnym działaniu na organizm człowieka
- 419 osób pracowało w przekroczeniach mikroklimatu gorącego,
- 126 osób pracowało w przekroczeniach promieniowania optycznego nielaserowego,
- 2 osoby pracowały w przekroczeniach NDS substancji chemicznych na mangan i jego związki nieorganiczne,
- 89 osób pracowało w ponadnormatywnym zapyleniu (20 – pył mąki, 8 – pył drewna, 61 – pyły

niesklasyfikowane ze względu na toksyczność),

- 144 osoby (107 mężczyzn i 37 kobiet) narażone były na czynniki rakotwórcze, najwięcej pracowników ekspozowanych było: 39 osób na formaldehyd, 39 osób na pył drewna, 25 osób na związki chromu i niklu, 31 osób na wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), 8 osób na benzen oraz i 2 osoby na azbest,
- 305 osób narażonych było na szkodliwe czynniki biologiczne, w tym 305 osób z grupy 2 i 208 osób z grupy 3.

W 2019 r. szczególnymi działaniami kontrolnymi objęte były firmy zajmujące się usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze i detergenty. W ramach przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kolejnym zrealizowanym działaniem w 2019 r. były kontrole w zakresie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych. Na terenie powiatu stalowowolskiego obecnie nie ma placówek służby zdrowia, w których podawane byłyby pacjentom leki cytostatyczne. Kontrole w tym temacie przeprowadzono w kilku lecznicach weterynaryjnych na terenie powiatu stalowowolskiego. Podczas kontroli stwierdzono, że obecnie w lecznicach dla zwierząt nie są wykorzystywane cytostatyki. W lecznicach pozostawiono ulotki dla właścicieli zwierząt leczonych lekami cytostatycznymi oraz broszury informacyjne dot. zagrożeń dla zdrowia pracowników oraz właścicieli zwierząt w przypadku niewłaściwego postępowania z lekami cytostatycznymi.

W skontrolowanych 123 zakładach pracy stwierdzono, że ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych jest realizowana. Ponadto, podczas prowadzonych kontroli informowano przedsiębiorców o kampanii z cyklu „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” pod hasłem „Substancje niebezpieczne pod kontrolą”, a także przekazano przedsiębiorcom list skierowany do pracodawców w sprawie szczepień ochronnych przeciwko odrze, opracowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną we współpracy z Państwową Inspekcją Pracy.

W 2019 r. wpłynęło 10 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, w związku z czym, przeprowadzono 24 wizyty w zakładach pracy w ramach postępowań wyjaśniających oraz opracowano 10 kart oceny narażenia zawodowego dla Wojewódzkich Ośrodków Medycyny Pracy. Wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej z poz. 18.1 wykazu chorób zawodowych – choroby skóry: alergiczne kontaktowe zapalenie skóry, dot. pracownika na stanowisku salowej-sprzątającej. W 2 przypadkach zgłoszone podejrzenia chorób zawodowych okazały się bezpodstawne, wobec czego wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Wydano także 97 postanowień informujących strony o niezłażwieniu sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 KPA.

2. Działania dot. zakazu wprowadzania obrotu środków zastępczych (nowe substancje psychoaktywne)

W 2019 r. Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli zgłosił zatrucie u 31 letniego mężczyzny nieznanym środkiem chemicznym – prawdopodobnie środkiem zastępczym. Przeprowadzone postępowanie wyjaśniające nie wykazało, aby mężczyzna ten trudnił się wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych.

W ramach działań profilaktycznych, w 123 skontrolowanych zakładach pracy poinformowano przedsiębiorców o zagrożeniach i skutkach zażywania środków zastępczych (tzw. dopalaczy) i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich szkodliwym wpływie na zdrowie i życie ludzi.

Ponadto, w związku z obchodami setnej rocznicy powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości, w dniu 07.06.2019 r. odbyła się w Bibliotece Międzyuczelnianej w Stalowej Woli konferencja na temat „**Dopalacze – nowe narkotyki, zagrożenie dla dzieci i młodzieży**”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli. Gospodarzem spotkania był Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli. W konferencji udział wzięło około 100 osób. Wśród uczestników byli przedstawiciele samorządu lokalnego, dyrektorzy, pedagodzy, higieniści szkół powiatu stalowowolskiego oraz pracownicy PSSE w Stalowej Woli. Wśród prelegentów konferencji znaleźli

się przedstawiciele Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stalowej Woli oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli. Podczas konferencji przedstawiono następujące tematy: „Rozprzestrzenianie się nowych narkotyków – walka z dynamicznym rynkiem, działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej”, „Rynek „nowych narkotyków” na terenie powiatu stalowowolskiego”, „Profilaktyka uzależnień i odpowiedzialność karna”, „Praca z rodziną osoby uzależnionej”. Poza tym, przedstawiciele Wydziału Prewencji i Zespołu Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli zaprezentowali edukacyjną walizkę narkotykową.

V. Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

Nadzorem sanitarnym objęto 103 stałe placówki nauczania i wychowania oraz 85 placówek sezonowych, w których przeprowadzono 204 kontrole sanitarne. Wydano 8 decyzji administracyjnych, dotyczących poprawy stanu techniczno-sanitarnego nadzorowanych obiektów. W 2019 roku oddano do użytku 3 nowe placówki: Bajkowy Żłobek w Stalowej Woli, Klub Malucha "Bąbelkowo" w Stalowej Woli, Gminny Ośrodek Kultury w Zaklikowie filia w Lipie.

W wyniku przeprowadzonych remontów poprawił się stan techniczny i bezpieczeństwo w placówkach oświatowo-wychowawczych. Remonty przeprowadzono w 28 placówkach, głównie w zakresie: malowania ścian i sufitów w salach zajęć oraz w salach gimnastycznych, modernizacji bloków żywienia, remontów podłóg, zakupu nowych mebli i sprzętu, remontu lub wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, remontów pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, wymiany instalacji elektrycznej, budowy boisk, placów zabaw.

Systematycznie rośnie liczba nowych obiektów rekreacyjnych i sportowych, które przyczyniły się do poprawy w zakresie infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Oddano do użytku salę gimnastyczną wraz z zapleczem sanitarnym w Publicznej Szkole Podstawowej w Gwoźdźcu, boisko o sztucznej nawierzchni w Majdanie Zbydniowskim – Wólce Turebskiej oraz Katolickiej Szkole Podstawowej w Stalowej Woli.

Remonty kapitalne przeprowadzono w następujących placówkach nauczania i wychowania: Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 7 w Stalowej Woli, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 12 w Stalowej Woli, Publiczna Szkoła Podstawowa w Skowierzynie oraz Publiczna Szkoła Podstawowa w Stanach.

Przed rozpoczęciem wakacji, w trakcie których dokonywane są wszystkie prace remontowe w szkołach, PPIS w Stalowej Woli wystosował wystąpienia do wszystkich placówek nauczania i wychowania dot. bezpieczeństwa związanego z wykonywaniem prac remontowych. W pismach tych PPIS w Stalowej Woli podkreślił, aby w czasie robót wnikliwie nadzorować pracę ekip remontowych oraz żeby krótki termin realizacji lub niewłaściwa technologia nie spowodowały, że szkodliwe związki pochodzące z materiałów budowlanych nie zdążą się zneutralizować. Przypomniał też o konieczności wykorzystywania w pracach modernizacyjnych atestowanych materiałów budowlanych, zapewnienia prawidłowej technologii oraz przestrzegania zaleceń producenta tych materiałów. Organy prowadzące i dyrektorzy szkół muszą być świadomi tego, że po zakończeniu prac remontowych konieczne jest zarezerwowanie czasu na intensywne wietrzenie pomieszczeń po remoncie w takim celu, aby przebywanie dzieci w wyremontowanych pomieszczeniach nie stwarzało niebezpieczeństwa dla ich zdrowia.

Przed inauguracją roku szkolnego w 2019 roku przeprowadzono kontrole, które potwierdziły należyte przygotowanie szkół do rozpoczęcia nauki przez uczniów.

Ponadto, w 2019 roku w ramach zintegrowanego planu badań środowiskowych zaplanowano wykonanie badań substancji chemicznych w związku z przeprowadzonymi remontami placówek. Do badań wytypowano 1 placówkę – Publiczną Szkołę Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi Nr 7 w Stalowej Woli, po remoncie sali gimnastycznej. Przeprowadzone w dniach 18.11.-19.11.2019 r. w przedmiotowej sali gimnastycznej badania substancji chemicznych wykonane przez Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie – Laboratorium Higieny Pracy Pracownia w Tarnobrzegu, wykazały 1,68-krotne przekroczenie dopuszczalnego stężenia octanu butylu, co stanowiło naruszenie wymagań określonych w załączniku nr 1 do Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r.

w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia wydzielanych przez materiały budowlane i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz.231). Ponieważ przebywanie w sali gimnastycznej i korzystanie z niej stanowiło zagrożenie zdrowia lub życia ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w drodze decyzji nakazał Gminie Stalowa Wola wstrzymać zajęcia w przedmiotowej sali gimnastycznej do czasu uzyskania wyników badań laboratoryjnych potwierdzających wyeliminowanie w tym pomieszczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia. Decyzja w tej sprawie podlegała natychmiastowemu wykonaniu. Wyniki pomiarów przeprowadzonych w dniach 22.01.-23.01.2020 r. w ww. sali gimnastycznej przez Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie – Laboratorium Higieny Pracy Pracownia w Tarnobrzegu, potwierdziły wyeliminowanie czynników szkodliwych dla zdrowia.

Jednym z priorytetowych działań PPIS w Stalowej Woli jest zapewnienie uczniom w placówkach nauczania i wychowania możliwości korzystania z mebli edukacyjnych i sprzętu sportowego, posiadającego wymagane atesty i certyfikaty. W wyniku dokonanej oceny w tym zakresie stwierdza się, iż liczba placówek posiadających meble z certyfikatami nieznacznie wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego. Placówki nauczania i wychowania sukcesywnie nabywają meble edukacyjne atestowane z certyfikatami. Przeprowadzono pomiary mebli w 4 placówkach – w żadnej nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W jednej szkole podstawowej stwierdzono meble o złym stanie sanitarno-technicznym, w związku z czym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości w tym zakresie.

Jednym z warunków właściwego i normalnego rozwoju fizycznego dziecka jest kształtowanie prawidłowej postawy ciała. Złe nawyki związane z noszeniem zbyt dużego obciążenia na plecach oraz utrzymywaniem nieprawidłowej postawy ciała, mogą przyczynić się do bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc i nieprawidłowej statyki ciała, a w efekcie doprowadzić do poważnych schorzeń ortopedycznych i neurologicznych. W 2019 r. Wystosowano do dyrektorów szkół wystąpienia celem podjęcia odpowiednich działań eliminujących przekroczenia.

Sytuacja w zakresie żywienia utrzymuje się na stałym poziomie. Ciepłe posiłki w formie obiadów 1- lub 2-daniowych spożywa ok. 34,4 % uczniów. Jak w latach ubiegłych, w ramach programu „Owoce i warzywa w szkole” podawane jest nieodpłatnie mleko w kartonikach oraz owoce dla uczniów klas I-V.

Opieka medyczna zapewniona jest w szkołach poprzez zatrudnienie pielęgniarki godzinowo lub zadaniowo z Ośrodków Zdrowia. 26 szkół posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W 2019 roku na terenie powiatu zorganizowano 61 turnusów letniego wypoczynku, w których przebywało 1546 dzieci i młodzieży – skontrolowano 43 turnusy. Natomiast w czasie ferii zimowych funkcjonowało 12 turnusów zimowego wypoczynku dla 606 uczestników. W skontrolowanych placówkach letniego i zimowego wypoczynku nie stwierdzono zaniedbań porządku i czystości.

VI. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W 2019 r. rozpatrzono 127 spraw dot.:

- opiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – zaopiniowano 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – zaopiniowano 9 projektów,
- opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – wydano 33 opinie, w tym 3 z wymogiem sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- wydania opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – wydano 3 opinie,
- wydania opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko – wydano 1 opinię,

– uczestniczenia w czynnościach związanych z dopuszczeniem do użytkowania 68 obiektów budowlanych – w tym odebrano 5 nowych obiektów budowlanych i 7 po zmianie sposobu użytkowania.

Ponadto, wydano 15 opinii sanitarnych, w tym 1 opinię dla Nadzoru Farmaceutycznego.

Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadził 70 kontroli (wizytacji) oraz brał udział w 28 kontrolach przeprowadzonych przez inne komórki w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, jako jednostka wspomagająca.

W 2019 r. nie wpłynął żaden wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwa wynikające z kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli.

VII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

W 2019 roku głównymi kierunkami działania w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób były: realizacja programów edukacyjnych, kampanii społecznych oraz programów rządowych i strategii ogólnokrajowych, nawiązywanie współpracy w zakresie realizacji zadań z lokalnymi władzami i organizacjami rządowymi i pozarządowymi działającymi w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób, a także inicjowanie zadania w obszarze promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństwa.

W 2019 roku realizowano następujące programy:

- w ramach ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu realizowano 4 programy antynikotynowe:
 - **„Czyste powietrze wokół nas”** – celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia w sobie w sytuacjach, gdy inne osoby przy nich palą papierosy. Adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców. Programem objęto 14 przedszkoli, 14 szkół podstawowych – razem 1585 dzieci oraz 1203 rodziców;
 - **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program dla uczniów klas I-III szkół podstawowych, mający na celu podniesienie poziomu wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu i szkodliwego wpływu dymu tytoniowego, uczy dzieci odpowiedzialności za własne zdrowie. Program realizuje 20 szkół – 1233 dzieci;
 - **„Znajdź właściwe rozwiązanie”** – program dla uczniów starszych klas szkół podstawowych, celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów, uczy postaw zobowiązujących do niepalenia. Program realizuje 11 szkół – 1093 dzieci i 360 rodziców;
 - **„Bieg po zdrowie”** – program adresowany jest do czwartych klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Celem programu jest profilaktyka palenia tytoniu – zapobiegnięcie lub opóźnienie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie plusów życia w środowisku wolnym od tytoniu. Program realizuje 16 szkół, programem objęto 691 uczniów i 580 rodziców;
- w ramach profilaktyki zakażeń HIV/AIDS:
 - **„Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej”** – program realizują 4 szkoły ponadpodstawowe – 554 uczniów;
 - **„Zawsze razem”** – program edukacyjny kształtujący właściwe postawy i zachowania wobec słabszych, uczy empatii, budowania przyjaźni. Celem szczegółowym programu jest przekazanie dzieciom wiedzy o chorobach, w tym również chorobach zakaźnych i przewlekłych. Skierowany jest dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program realizowano w 13 szkołach podstawowych – 638 uczniów i 191 rodziców;
 - **„ARS, czyli jak dbać o miłość?/ Kontynuacja projektu KIK/68”** – profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych realizowany w szkołach ponadpodstawowych. Program zrealizowało 7 szkół ponadpodstawowych – 463 uczniów. W ramach programu wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli zorganizowano debatę społeczną pt. „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ” dla rodziców uczniów Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Stalowej Woli. W Zespole Placówek Oświatowo-Wychowawczych w Stalowej Woli oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Stalowej Woli zorganizowano warsztaty edukacyjne z użyciem alko- i narkogogli. Przeprowadzono również szkolenia na temat profilaktyki uzależnień dla dyrektorów szkół, pedagogów, nauczycieli;
- w ramach profilaktyki chorób nowotworowych:

- „**Wybierz Życie – Pierwszy Krok**” – celem programu jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat chorób nowotworowych, motywowanie kobiet do systematycznej samokontroli i samobadania piersi, wykonywania regularnych badań cytologicznych i mammograficznych. Programem objęto 5 szkół ponadpodstawowych – 380 uczniów oraz 120 rodziców;
- „**Znamię! Znam je?**” – program dotyczący profilaktyki raka skóry, realizuje go 6 szkół ponadpodstawowych – 898 uczniów;
- w ramach promocji zdrowego trybu życia:
 - „**Trzymaj Formę**” – celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin. Program adresowany jest do uczniów szkół podstawowych. Działaniami objęto 3160 uczniów z 19 szkół;
 - „**Moje dziecko idzie do szkoły**” – celem tego programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym i przedszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci. Programem objęto 20 szkół podstawowych – 637 uczniów i 345 rodziców;
- w ramach profilaktyki chorób zakaźnych:
 - „**Podstępne WZW**” – celem programu jest profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. Przewlekłe zakażenie każdym z tych wirusów może prowadzić do rozwoju ciężkich chorób wątroby, takich jak: marskość wątroby oraz rak wątrobowokomórkowy, a te w konsekwencji mogą spowodować śmierć chorego. Program realizuje 6 szkół ponadpodstawowych – 568 uczniów.

Ponadto, realizowano następujące działania profilaktyczne nieprogramowe:

- „**Światowy Dzień Zdrowia**” – tematem przewodnim była powszechna opieka zdrowotna: wszędzie dla każdego, zaś hasłem „**Zdrowie dla wszystkich**”. Tematyka „Światowego Dnia Zdrowia” została zaprezentowana podczas szkolnych apeli, godzin wychowawczych. Uczniowie podczas wygłoszonych prelekcji dowiedzieli się, dlaczego warto dbać o zdrowie od najmłodszych lat. Przedstawione zostały również najważniejsze przesłania „Światowego Dnia Zdrowia”. Akcją objęto 10830 osób.
- „**Światowy Dzień Rzucania Palenia**” – edukacja skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym naciskiem na osoby palące i ich rodziny. W ramach akcji w szkołach zorganizowano konkursy wiedzy o szkodliwości palenia tytoniu i konkursy plastyczne. Organizowano imprezy edukacyjne, apele, dramy teatralne, stoiska z materiałami edukacyjnymi oraz prelekcje. Dystrybucja materiałów edukacyjnych. Odbiorcy działań edukacyjnych – 10580osób.
- „**Światowy Dzień Bez Tytoniu**” – tegorocznym obchodom Światowego Dnia bez Tytoniu przyświecało hasło „*Tytoń a zdrowie płuc*”. W ramach „Światowego Dnia bez Tytoniu” w szkołach organizowano akcje edukacyjne, pikniki rodzinne. We współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej „Spectrum” zorganizowano „Rodzinny Piknik Kocykowy”. Podczas imprezy wykorzystano Smokerlyzer (uczestnicy mogli zmierzyć zawartość tlenu węgla w wydychanym powietrzu), ulotki, plakaty, gadżety. Organizowano również konkursy dla najmłodszych uczestników i wręczano nagrody. Działaniami edukacyjnymi objęto 1610 osób.
- „**Światowy Dzień AIDS**” – celem kampanii było zwiększenie świadomości, że problem HIV/AIDS może dotyczyć każdego niezależnie od płci, wieku, orientacji czy stylu życia. Promowanie sieci Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD), w których można wykonać anonimowo i bezpłatnie test w kierunku HIV. Edukacja i upowszechnienie wiedzy na temat HIV/AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową. W ramach kampanii wykorzystano spoty edukacyjne, filmy, ulotki, plakaty, dzięki czemu przesłanie kampanii trafiło do dużej grupy odbiorców – ok. 10000 osób.
- „**Profilaktyka Grypy**” – dystrybucja materiałów edukacyjnych, (ulotki dotyczące Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy). Na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli umieszczono informację „**Stop Grypa**”, „**Co warto wiedzieć o grypie**”, „**10 kroków w profilaktyce Grypy**”. Odbiorcy działań edukacyjnych – 1000 osób.
- **Profilaktyka chorób nowotworowych** – „**Światowy Dzień Walki z Rakiem Piersi**” – w ramach obchodzonego 15 października „Światowego Dnia Walki z Rakiem Piersi” prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych i w placówkach służby

zdrowia („Co to jest rak i jak się przed nim chronić”, „Co to jest rak piersi, badam się – mam pewność”). Na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli zamieszczono informację nt. „Europejskiego Dnia Walki z Rakiem Piersi”. Działaniami objęto 2800osób.

- **„Bezpieczne Wakacje / Ferie Zimowe”** – zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego i zimowego. Zakres tematyczny prowadzonych działań obejmował: upowszechnienie informacji i propagowanie zdrowego stylu życia (zasad bezpiecznego wypoczynku, wpływu aktywności fizycznej oraz zdrowego odżywiania i higieny osobistej na zdrowie i życie ludzi), edukacja w zakresie szkodliwości picia alkoholu, palenia tytoniu i zażywania innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy, profilaktyka chorób zakaźnych (HIV/AIDS, zatrucia pokarmowe). Działaniami objęto 640 uczestników.
- **Kampania informacyjno-edukacyjna „Jasne jak słońce”** – skierowana do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Kampania prowadzona jest w ramach zadania pn: „Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promienie ultrafioletowe”, finansowanego ze środków Narodowego Programu Zdrowia 2016-2020. W ramach kampanii prowadzono dystrybucję ulotek i plakatów w szkołach średnich, podstawowych i przedszkolach na terenie powiatu. Kampanią objęto 9856 osób.
- **Kampania „Oszczędź dziecku ospy”** – skierowana do żłobków i klubów dziecięcych na terenie gminy Stalowa Wola. W ramach akcji prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dla rodziców dzieci, dyrektorów i nauczycieli. Akcją objęto 266 osób.
- **Profilaktyka wszawicy** – plakaty, broszury edukacyjne, ulotki i prezentacje nt. wszawicy zostały umieszczone na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli oraz przekazane do przedszkoli i szkół na terenie powiatu stalowowolskiego. Przeprowadzono również narady i instruktaże nt. „profilaktyki wszawicy” dla dyrektorów przedszkoli i szkół na terenie powiatu stalowowolskiego. Działaniami objęto 2149 osób.

Poza tym, w roku 2019 realizowano inne przedsięwzięcia i działania o zasięgu powiatowym:

- **„Weekend dla zdrowia”** – pracownicy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia brali udział w organizacji cyklicznej imprezy profilaktycznej organizowanej przez Starostwo Powiatowe. W miasteczku profilaktycznym promowali zdrowy i aktywny styl życia, a także bezpieczeństwo, szczególnie w trosce o najmłodszych mieszkańców. W ramach akcji przygotowano warsztaty edukacyjne z użyciem alko- i narkogogli. Wykonując proste ćwiczenia, młodzież mogła przekonać się, w jaki sposób alkoholowe i narkotykowe zamroczenie obniża zdolności motoryczne i zaburza równowagę. Zachęcano także mieszkańców do darmowych pomiarów zawartości dwutlenku węgla w wydychanym powietrzu. Z myślą o najmłodszych zorganizowano liczne konkursy i zagadki z nagrodami. Działaniami objęto 3000 osób.
- **„Rodzinny Piknik Kocycowy” oraz „VI Piknik Sąsiedzki”** – włączono się w organizację imprez we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Stowarzyszeniem Centrum Edukacji Aktywności fizycznej „Spectrum”. W ramach akcji zorganizowano zabawy, konkursy dla dzieci nt. zdrowego i aktywnego trybu życia. Wspólnie z Komendą Powiatową Policji przeprowadzono warsztaty z użyciem alko- i narkogogli dla młodzieży i dorosłych. Działaniami objęto 1750 osób.
- **Piknik Rodzinny „Z Aniołami na Zatorzu”** – zorganizowany we współpracy z Parafią p.w. Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli. Podczas pikniku przeprowadzono prelekcję o ochronie zdrowia mieszkańców miasta, zdrowym trybie życia, zdrowej żywności i zdrowym odżywianiu, które ma wpływ na nasz organizm. Działaniami objęto 1500 osób.
- **Udział w Konferencji „Szkoła Promująca Zdrowie w teorii i praktyce”** organizowanej przez Publiczną Szkoła Podstawową Nr 7 w Stalowej Woli, Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie, Rejonową Sieć Szkół Promujących Zdrowie. Podczas konferencji przedstawiono temat: „Programy i projekty realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli. W konferencji wzięło udział 70 osób.
- **Konferencja „Trzymaj Formę w Stulecie Odzyskania Niepodległości przez Polskę”** – zorganizowana 24.05.2019 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora w Stalowej Woli w Bibliotece Międzyuczelnianej w Stalowej Woli, w związku z obchodami setnej rocznicy

powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości. W konferencji wzięło udział 80 osób. Uczestnikami byli dyrektorzy, pedagodzy, nauczyciele, higieniści, koordynatorzy programów edukacyjnych szkół powiatu stalowowolskiego, pracownicy instytucji samorządowych, pracownicy PSSE w Stalowej Woli, przedstawiciele mediów lokalnych. Na zaproszenie PPIS w Stalowej Woli wśród prelegentów znaleźli się przedstawiciele Firmy NutriVita w Stalowej Woli (dietetycy, psychologzy, coach zdrowia), przedstawiciel Fabryki Zdrowia w Stalowej Woli (trener personalny Mistrz Polski w kulturystyce) oraz przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli. Podczas konferencji omówiono główne zagrożenia związane ze stosowaniem modnych alternatywnych diet przez młodzież. Omówiono, jak prawidłowo kształtować nawyki żywieniowe oraz zwrócono uwagę na rolę i znaczenie sportu w rozwoju dzieci i młodzieży. Przedstawiono realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną programy edukacyjne promujące zdrowy i aktywny styl życia.

VIII. Podsumowanie

1. Z analizy zebranych zgłoszeń chorób zakaźnych wynika, że sytuacja epidemiologiczna w powiecie w zakresie tych chorób utrzymuje się na poziomie lat ubiegłych i jest w miarę stabilna.
2. Należy dążyć do zwiększenia liczby osób zaszczepionych przeciwko grypie, szczególnie dzieci, osób starszych, chorych przewlekle oraz osób z grup ryzyka. W 2019 r. zaszczepiono 1811 osób przeciwko grypie, co stanowi zaledwie 1,70 % populacji powiatu.
3. W programach realizowanych przez władze samorządowe w ramach promocji zdrowia wskazanym byłoby zaplanowanie i realizacja szczepień zalecanych, nieujętych w programie szczepień obowiązkowych, dot. to m.in. szczepień przeciw grypie, biegunce rotawirusowej, inwazyjnej chorobie meningokokowej, ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV), a także szczepień ujętych w programie szczepień obowiązkowych, którymi objęte są tylko dzieci z grup ryzyka (dot. to m.in. szczepień przeciw ospie wietrznej i pneumokokom).
4. Nadzorowane wodociągi sieciowe gminne oraz wodociąg dla miasta Stalowa Wola, zaopatrywały w wodę 98,2% mieszkańców powiatu stalowowolskiego (nieco ponad 103 tys. osób).
5. Kontrola urzędowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzona przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie wykazała występowania w wodzie, wysoce niebezpiecznych dla zdrowia wskaźników.
6. Przyczyną dyskwalifikowania jakości wody w 2019 r. w zakresie parametrów fizykochemicznych były przekroczenia dopuszczalnych norm parametrów takich jak żelazo, mętność, barwa i trichlorometan (parametry te nie mają znaczenia zdrowotnego i nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia konsumentów). Natomiast przyczyną zanieczyszczenia mikrobiologicznego były przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C oraz obecność bakterii grupy coli – parametrów wskaźnikowych niechorobotwórczych, zazwyczaj nieszkodliwych dla zdrowia człowieka. Stwierdzone przekroczenia miały charakter krótkotrwały, a szybkie ich wyeliminowanie potwierdzone zostało wynikami badań przedstawionymi przez producentów wody.
7. Jakość wody w nadzorowanych pływalniach odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. poz. 2016).
8. W okresie letnim prowadzono wzmożony nadzór nad zakładami produkcji żywności oraz zakładami żywienia zbiorowego, zwłaszcza obiektów zlokalizowanych w miejscach wypoczynku dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W okresie od 01.05.2019 r. do 31.08.2019 r. przeprowadzono 33 kontrole, w dni wolne od pracy (soboty, niedziele i święta), a w dni robocze w godzinach popołudniowych. Za stwierdzone podczas ww. kontroli nieprawidłowości nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 1700 zł.
9. W aspekcie pojawiających się w 2019 r. na terenie województwa podkarpackiego zbiorowych zatruc pokarmowych, PPIS w Stalowej Woli skontrolował zakłady, w których były organizowane imprezy okolicznościowe. Na terenie powiatu stalowowolskiego w 2019 r. znajdowało się 5 zakładów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie organizowania

- impresz typu wesela, komunie itp. W jednym zakładzie stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, za które ukarano właściciela zakładu mandatem karnym w wysokości 300 zł.
10. W 2019 r. w obrębie targowiska w Stalowej Woli przy ul. Okulickiego kontynuowano wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną i Policją kontrole w związku z afrykańskim pomorem świń. Przeprowadzono 8 kontroli, w tym 4 kontrole zakładów podlegających nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej, 3 podlegające nadzorowi Inspekcji Weterynaryjnej oraz 1 kontrolę zakładu podlegającego wspólnemu nadzorowi obu inspekcji.
 11. W porównaniu z rokiem ubiegłym warunki higieny pracy w zakładach pracy nie pogorszyły się. W wyniku przeprowadzonych kontroli w zakładach pracy oraz wydanych decyzji administracyjnych uzyskano poprawę warunków higieniczno-sanitarnych dla 377 pracowników.
 12. W 2019 r. na terenie powiatu stalowowolskiego nie było obiektów, w których wprowadzane byłyby do obrotu środki zastępcze (dopalacze). Współpracowano z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli w zakresie wzajemnego przekazywania informacji dot. środków zastępczych lub nowych substancjach psychoaktywnych oraz z Powiatowym Szpitalem Specjalistycznym w Stalowej Woli w zakresie zgłoszeń zatruczeń środkami niewiadomego pochodzenia.
 13. Systematycznie następuje poprawa warunków pobytu dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach. Placówki utrzymane były w dobrym stanie czystości i porządku.
 14. W 2019 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna realizowała na terenie województwa podkarpackiego szereg inicjatyw z zakresu promocji zdrowia, edukacji zdrowotnej czy profilaktyki chorób. Realizowano programy edukacyjne, m.in.: „Podstępne WZW”, „Znamie! Znam je?”, „Wybierz życie, pierwszy krok”, „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Czyste powietrze wokół nas”.
 15. Podobnie jak w latach poprzednich, PPIS w Stalowej Woli prowadził współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli. W grudniu 2019 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli obu inspekcji, na którym dokonano oceny wzajemnej współpracy w zakresie objętym *Porozumieniem z dnia 9 listopada 2018 r. zawartym pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Stalowej Woli o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej.*
 16. Realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli współpracował również m.in. z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Stalowej Woli, Podkarpackim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Rzeszowie oraz władzami samorządów gminnych.
 17. W związku z przypadającym w 2019 r. 100-leciem powstania służb sanitarnych w Polsce oraz w związku z obchodami setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli zorganizował 5 konferencji nt.: „Mały kleszcz – Duży Problem. Choroby zakaźne przenoszone przez kleszcze”, „Trzymaj Formę w Stulecie Odzyskania Niepodległości przez Polskę”, „Dopalacze – nowe narkotyki, zagrożenie dla dzieci i młodzieży”, „Bezpieczeństwo żywności – nadzór nad Rolniczym Handlem Detalicznym”, „Nadzór nad jakością wody w Niepodległej”.

Spis treści

I. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH.....	3
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.....	3
2. Zapobieganie zagrożeniom epidemicznym (bioterroryzm, szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne)	4
3. Szczepienia ochronne.....	4
4. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	4
II. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA	5
1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	5
2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.....	7
3. Jakość wody na pływalniach	7
4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	8
5. Monitoring bakterii <i>Legionella</i> sp. w instalacjach wewnętrznych ciepłej wody.....	9
6. Inne działania PPIS w Stalowej Woli.....	9
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA.....	10
1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	10
2. Zakłady produkcji żywności	11
3. Obiekty obrotu handlowego żywnością.....	12
4. Zakłady żywienia zbiorowego	12
5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)	13
6. Działalność pozaplanowa, akcyjna	14
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW PRACY.....	14
1. Środowisko pracy.....	14
2. Działania dot. zakazu wprowadzania obrotu środków zastępczych (nowe substancje psychoaktywne).....	16
V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA I WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	17
VI. DZIAŁALNOŚĆ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	18
VII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATOWY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA.....	19
VIII. PODSUMOWANIE.....	22